

Uppföljningsbeslut

**efter kvalitetsgranskning av studie- och
yrkesvägledningen i kommunal vuxenutbildning i
Gnesta kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av studie- och yrkesvägledningen i kommunal vuxenutbildning, komvux i Gnesta kommun. Granskningen genomfördes under hösten 2024.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen två utvecklingsområden som angetts i beslut den 7 november 2024.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen senast den 7 maj 2025 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Gnesta kommun har inkommit med en sådan redovisning den 14 april 2025.

Beslut efter uppföljning

Skolinspektionen bedömer vidtagna åtgärder på följande sätt:

Huvudmans och rektors organisering av studie- och yrkesvägledning inför val av studier

Huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som har granskats.

Arbetet med studie- och yrkesvägledning för att ge elever förutsättningar att göra väl underbyggda val av studier

Huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som har granskats.

Skolinspektionens samlade bedömning är att ytterligare åtgärder behövs för att höja kvaliteten. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete. Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Bakgrund

Huvudmans och rektors organisering av studie- och yrkesvägledning inför val av studier

Bedömningen var att ett utvecklingsområde behövde inledas inom följande område:

- Huvudmannen och rektorn behöver utveckla sin styrning och ledning av den individuella studie- och yrkesvägledningen genom att konkretisera de nationella målen, tydliggöra prioriteringar och

förväntningar samt följa upp kvaliteten i den individuella studie- och yrkesvägledningen.

Av huvudmannens redovisning framgår bland annat att en enkät numera genomförs med elever i samband med antagning till kurser var femte vecka i syfte att kartlägga hur behovet av studie- och yrkesvägledningen ser ut samt identifiera vad studie- och yrkesvägledningen behöver prioritera. Utifrån resultatet av enkäterna har rektorn regelbunden dialog med studie- och yrkesvägledaren. En gång om året genomför studie- och yrkesvägledaren en analys via frågor från rektorn i en utvärderingsmall, följt av feedback från rektorn. De årliga medarbetarsamtalen ses också som ett viktigt tillfälle för att konkretisera de nationella målen, tydliggöra prioriteringar och förväntningar samt följa upp kvaliteten i den individuella studie- och yrkesvägledningen. Huvudmannen konstaterar att rektors styrning av studie- och yrkesvägledningen har ökat med utgångspunkt i dessa åtgärder och att prioriteringar görs utifrån mål och enkätresultat. Vidare har verksamheten fått ökad kunskap kring hur kvaliteten i studie- och yrkesvägledningen uppfattas samt ökat underlag för att kunna förbättra densamma. Framöver planeras att rektor kommer att genomföra auskultation hos studie- och yrkesvägledaren med uppföljande samtal.

Hur huvudmannens styrning och ledning av studie- och yrkesvägledningen har ökat framgår inte av redovisningen. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen också är involverad i arbetet så att kunskap om behov av studie- och yrkesvägledning och kvaliteten i studie- och yrkesvägledningen kommer huvudmannen till del och att det finns en styrning av studie- och yrkesvägledning även från huvudmannen.

Arbetet med studie- och yrkesvägledning för att ge elever förutsättningar att göra väl underbyggda val av studier

Bedömningen var att ett utvecklingsområde behövde inledas inom följande område:

- Rektorn och studie- och yrkesvägledarna behöver i den individuella studie- och yrkesvägledningen utveckla hur strategier och arbetssätt kan användas utifrån olika elevers situation för att utmana elevers studie- och yrkesval så att de inte ska begränsas av sina föreställningar kring kön eller av social eller kulturell bakgrund.

Av huvudmannens redovisning framkommer bland annat att rektor har påbörjat dialog tillsammans med studie- och yrkesvägledaren för att utveckla strategier och arbetssätt för att utmana elevers studie- och yrkesval. Detta har hittills främst handlat om att inventera vilka strategier och arbetssätt som används. Det har genomförts vissa åtgärder men arbetet pågår. Bland annat ställs numera vid behov fler utmanande frågor för att

visa vägar i studie- och yrkesval som kan ha stängts på grund av normer, efter att studie- och yrkesvägledaren identifierat grunden till elevens yrkesval. Vidare arbetar studie- och yrkesvägledaren utifrån forskning och informerar eleverna om hur yrkesval ofta görs utifrån föreställningar som ett sätt att motverka att elever begränsas av sina föreställningar. Studie- och yrkesvägledaren har även utvecklat den individuella studie- och yrkesvägledningen genom att i större utsträckning visa bilder och filmer med personer som gjort normöverskridande yrkesval och utifrån detta tillsammans med eleven diskuterat fördelar och nackdelar om eleven gjorde något liknande. Vidare konstaterar huvudmannen att det finns en större uppmärksamhet på frågor kring elevers föreställningar kring studie- och yrkesval eftersom frågan har aktualiserats samt att dessa frågor tas i beaktande i större utsträckning än tidigare. Rektorn kommer att vidareutveckla påbörjad dialog för att fördjupa den ytterligare i syfte att tydliggöra och utveckla strategier hos studie- och yrkesvägledare kring att utmana elevers studie- och yrkesval samt genomföra auskultation hos studie- och yrkesvägledare med uppföljande samtal.

På Skolinspektionens vägnar

X Kaiwan Adl Zarabi

Beslutsfattare
Signerat av: Kaiwan Adl Zarabi

X Ingrid Jerkeman

Föredragande
Signerat av: Ingrid Jerkeman

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: <https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-granskningar/studie--och-yrkesvagledning-i-komvux/>

Bilaga: Författningsstöd

Huvudmans och rektors organisering av studie- och yrkesvägledning inför val av studier

2 kap. 8, 10, 29 och 34 §§ samt 4 kap. 3–5 §§ skollagen (2010:800)

Förordningen (SKOLFS 2012:101) om läroplan för vuxenutbildningen (Lvux12), 1 Vuxenutbildningens uppdrag och värdegrund, Utveckling av vuxenutbildningens verksamheter, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Utbildningsval - arbete och samhällsliv, 2.4 Rektorns ansvar

Arbetet med studie- och yrkesvägledning för att ge elever förutsättningar att göra väl underbyggda val av studier

2 kap. 29 § skollagen

Lvux12, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Utbildningsval - arbete och samhällsliv